КРЫВІНКА

ТРАВЕНЬ
№ 8 (144)
2014 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

ПОГЛЯД РЭДАКТАРА

ПАМЫЦЬ АЎТАМАБІЛЬ НА РЭЧЦЫ

Ніводзін разумны чалавек не можа дазволіць сабе падобнае: пад'ехаць на бераг рэчкі і чыстай рачной вадою да бляску вымыць свой аўтамабіль. А вось у сённяшняй Беларусі для многіх – гэта норма.

Прычым, калі кажаш чалавеку, якога заспееш на месцы злачынства, аб недапушчальнасці падобных дзеянняў, у адказ пачынаецца няўцямнае: "Я не ведаў…"

Тым не менш, з года ў год колькасць тых, хто не ведае, што ў калодзеж не плююць, не змяншаецца. Плявалі, плюём і працягваем пляваць. А потым скардзімся, што рыба ў рэчцы не тая, што была раней. Што зараз людзі хвараюць часцей, чым раней. Што адзін памыты аўтамабіль экалогіі не зменіць.

Такая сітуацыя можа быць толькі ў татальна хворым грамадстве. Маючы столькі карна-кантралюючых органаў і, па-сутнасці, па-варварску знішчаючы прыроду, гэта трэба шчэ ўмець зрабіць!

Рака Крывінка з пачаткам сезона адпачынку ператвараецца ў месца, дзе амаль штодня нехта мые свой аўтамабіль.

Вось і ў нядзелю 25-га траўня позна ўвечары хтосьці не паленаваўся тут грунтоўна напаскудзіць. Акрамя мыйкі аўтамабіля, што адбылася ў непасрэднай блізкасці да рэчкі, з багажніка былў выгружаны ўвесь зімовы запас каністраў і кінуты на ўзбочыне дарогі.

Ніводнага разу за апошнія гадоў дзесяць тут не была ні раённая інспекцыя па ахове прыроды, ні ДАІ. А на тэлефонах ахоўнікаў прыроды ў выходныя дні, калі адбываюцца парушэнні заканадаўства, слухаўку ніхто не падымае.

Г. Станкевіч

НАША ЖЫЦЦЁ

АДПАЧЫНАК НА КРЫВІНЦЫ

За апошнія дні траўня дзесяткі чалавек прыязджаюць на Крывінскі шлюз з надзеяй акунуцца ў прахалодную ваду Крывінкі.

Але прыязджаючых сюды сустракае глыбокае разачараванне. Крывінка сёння – вераб'ю па калена. Шлюз, які ў пачатку студзеня ўсё ж паднялі і вывезлі ў невядомым кірунку, з пачаткам спякотнага часу так і не вярнуўся на сваё месца.

Спёка з тэмпературамі каля 30 градусаў трымаецца ўжо другі тыдзень, але ж гэта не закон для тых, хто кіруе шлюзам. Пакуль хтосьці не пазвоніць разоў пяць у райвыканкам або не завітае асабіста на прыём да Л.Пянькоўскага, шлюз на Крывінцы не паставяць.

Г. Станкевіч

ДЗЯСЯТЫ КЛАС

Мы сядзім на могілках старых,
п'ём віно, хоць нам няма й сямнаццаць.
Прагнем гаварыць і гаварыць,
а яшчэ – смяяцца і смяяцца.

Мы ў дзясятым класе выпускным,
хутка ўжо апошняя лінейка…
Школьныя гады, нібыта дым,
як сляза раптоўная на вейках.

Зналі, што не вернецца той час,
класікі хіба што на партрэтах.
Хмура пазіралі на наш клас,
ды маўчалі, мудрыя, пры гэтым.

Мы сябе лічылі нараўне
з імі, бо не ведалі нізвання,
што на белым свеце ўсё міне,
апроч сонца першага кахання.

Чыстае, дзіцячае яшчэ,
смешнае, нясьмелае такое –
чым мацней душу табе спячэ,
тым даўжэй застанецца жывое.

Потым непакоіць будзе ў снах,
абдымаць надзеяй і пяшчотай,
як даўгачаканая вясна,
да якой душа імкне заўсёды.

Мы пакуль на могілках старых
п'ём віно, урок свой прапусцілі.
…Трыццаць пяць мінула з той пары,
а, здаецца, толькі закусілі.

Г.Станкевіч

ГАБРЭЙСКІЯ МОГІЛКІ ПА-РАНЕЙШАМУ ЗАНЯДБАНЫЯ

Гарпасёлак Бешанковічы да майскіх святаў пакрысе прыбіраюць. Штосьці робіцца па добраўпарадкаванню памятных месцаў і могілак салдат, што загінулі ў другую ўсясветную. Тым больш, што для гэтага выдзеляюцца хоць якія бюджэтныя грошы.

А вось на вялізарных трохгектарных даваенных габрэйскіх могілках у Бешанковічах па-ранейшаму пануе цішыня. Ці то забыліся раённыя начальнікі, што абяцалі ў красавіку мінулага года навесці тут парадак і паставіць цягам года агароджу, ці па якойсьці іншай прычыне, ды толькі па-ранейшаму могілкі патанаюць у кустоўі.

Тыя кусты, што былі высечаныя летась, далі магутныя шматсцяблавыя атожылкі, якія пачынаюць пышна зелянець.

А мо лёс гэтых людзей сёння нікога ўжо не турбуе?

Г.Станкевіч

ЧАРГОВЫЯ АЎКЦЫЁНЫ

26-га траўня Віцебскі абласны тэрытарыяльны фонд дзярж-маёмасці праводзіў аўкцыёны на будынкі, размешчаныя ў Бешанковіцкім раёне.

Сярод іх будынак былога сельсавета ў вёсцы Рубеж, будынак комплекснай прыёмнай кропкі ў Камосках і будынак Пяцігарскай школы, інтэрната і сталовай у вёсцы Пяцігарск.

Аб'ект Рубяжы каштуе 75 млн рублёў, сума задатку складае 15 млн. За аб'ект у Камосках прапануюць заплаціць 14 мільёнаў з задаткам 2,8 млн. За школу з пабудовамі ў Пяцігарску прапанавана заплаціць 405 мільёнаў з задаткам 81 мільён.

Падрабязнасці будучага аўкцыёна глядзіце на сайце: beshankovichy.by

М.Васільеў

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

НЯЯКАСНЫЯ КАРМЫ І НІЗКАЯ ПАДРЫХТОЎКА КАДРАЎ

Няякасныя корму і нізкая прафесійная падрыхтоўка кадраў не дазваляюць Віцебскай вобласці дамагацца добрых эканамічных паказчыкаў у жывёлагадоўлі. Пра гэта заявіў сёння ў Віцебску міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Леанід Заяц, які прыняў удзел у працы абласнога семінара па пытаннях нарыхтоўкі кармоў 23-га траўня.

Міністр падкрэсліў, што ад поспеху ў нарыхтоўцы кармоў залежыць далейшае развіццёгаліныжывёлагадоўлі,якаяўсваю чаргу адыгрывае вызначальную ролю ў эканоміцы развіцця сельскай гаспадаркі. "Напярэдадні корманарыхтоўкі мы праводзім вучобу кадраў, своеасаблівую працу над памылкамі, каб не паўтарыць іх зноў", - сказаў Леанід Заяц, падкрэсліўшы, што ў рэгіёне за апошнія гады вельмі шмат зроблена. Праведзена мадэрнізацыя сотняў сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, набылі новае аблічча фермы, палепшаная база грамадскай жывёлагадоўлі." На гэтай базе можна мець больш важкія паказчыкі і ісці наперад. На жаль, галоўнай перашкодай у правядзенні далейшай мадэрнізацыі з'яўляецца адсутнасць фінансавых сродкаў. А адсутнічаюць яны таму, што няма таварнай масы, няма аб'ёмаў вытворчасці. І галоўная прычына такой сітуацыі - няякасныя кармы і нізкая прафесійная падрыхтоўка кадраў", - рэзюмаваў міністр і дадаў, што трэба паўсюдна пераходзіць на новыя тэхналогіі, якія характэрныя для передавых гаспадарак рэспублікі і даўно на ўзбраенні еўрапейскіх дзяржаў. З іх дапамогай яны дэманструюць высокія паказчыкі развіцця малочнай жывёлагадоўлі.

Па словах міністра, спецыялістам неабходна асвяжыць у памяці тэхналагічныя падыходы і на практыцы рэалізоўваць свае веды. Дакладнае выкананне тэхналогіі павінна быць догмай і заканамернасцю для ўсіх гаспадарак вобласці. "Кожны - ад радавога працаўніка да кіраўніка раёна - павінен пранікнуцца сур'ёзнай адказнасцю за лёс свайго прадпрыемства і за развіццё адміністрацыйна - тэрытарыяльнай адзінкі ў цэлым", - пераканаыны Леанід Заяц. Ён падкрэсліў, што корманарыхтоўку неабходна правесці ў аптымальныя тэрміныз максімальнай клопатамвадачай. Толькі ў гэтым выпадку можна разлічваць на станоўчы вынік. "Усё недаборы цялятаў, усе непрадуктыўная пагалоўе - гэта следства недастатковай работы кадраў усіх узроўняў . Усе хібы, недахопы, якія выяўлены ў выніку праверак, - гэта вынік нашай недастатковай работы ў кіраванні і арганізацыі вытворчасці. Па Віцебскай вобласці гэта выліваецца ў Br 2,5 трлн страт", - падкрэсліў міністр.

У пацверджанне ўсяго сказанага ён прывёў адзін яркі прыклад. "Як толькі статак перайшоў на шматгадовыя травы, так мы атрымалі ўсплёск малака менавіта ў Віцебскай вобласці. Нават тая карова, якая ўчора ў памяшканні была непрадуктыўнай, сёння дэманструе нядрэнныя вынікі, - адзначыў Леанід Заяц. - Калі мы не хочам паўтараць сваіх памылак і не жадаем набіваць шышкі на адным і тым жа месцы, неабходна карэнным чынам памяняць сваю свядомасць. Тым больш што практычна ў кожным раёне ёсць прыклады эфектыўнай работы гаспадарак. У іх якасныя корму, ёсць прадукцыя, ёсць фінансы. Што перашкаджае іншым? На гэтае пытанне павінен адказаць кожны".

Алена Ціханава
БелТА

ПАДЗЕЯ ТРАЎНЯ

ЛАТЫШСКАЯ ВОДНАЯ ЭКСПЕДЫЦЫЯ МІНУЛА БЕШАНКОВІЧЫ

Экспедыцыя пачалася 1-га траўня на маленькіх лодках на Валдайскім узвышшы ў Расеі, там дзе выток Заходняй Дзвіны. Ладдзя, на якой падарожнічаюць, зробленая на манер старажытных, на якіх раней па Дзвіне хадзілі вікінгі. Яна была дастаўлена на спецыяльным транспарце ў Віцебск, адтуль пачалася сапраўдная экспедыцыя, падобная да сярэднявечных.

У нядзелю 18-га траўня а 10-й гадзіне раніцы экспедыцыя кінула якар у Бешанковічах.

Уся экспедыцыя – гэта ладдзя, кацер суправаджэння і аўтамабіль суправаджэння, што ідзе па беразе. Дзеля яе пропуска прыйшлося на нейкі час спыніць рух па пантонным мосце і разабраць яго частку.

Усе жадаючыя змаглі пабываць на ўнікальнай ладдзі. Яна зроблена з сібірскай лістоўніцы і дуба. Лодка можа ісці пад парусам, на вёслах і пры дапамозе маленькага, але дастаткова магутнага дызельнага рухавічка, што яе і адрознівае ад сярэднявечнай прабабулі.

Пасловахкіраўнікаэкспедыцыі Арвіса Апфелбаумса, галоўная мэта паходу - здымкі двух фільмаў. Адзін раскажа непасрэдна аб самім паходзе з пункту гледжання турыста. Другі задумваецца пад умоўнай назвай «Рака і людзі» і будзе прысвечаны цікавым асобам, з якімі сустрэнуцца латышы на сваім шляху.

Сам кіраўнік экспедыцыі захапляецца воднымі падарожжамі шмат гадоў. Ён плаваў па розных рэках Старога і Новага Светаў і планы на гэтае падарожжа выношваў даўно.

Экспедыцыя плануецца быць завершанай 31 траўня там, дзе Дзвіна ўпадае ў Балтыйскае мора.

Г.Станкевіч

НАША ЖЫЦЦЁ

ВЯЛАЦЯКУЧАЯ “ЗЕБРЫЗАЦЫЯ”

За першы тыдзень траўня ў райцэнтры Бешанковічы з’явілася некалькі “зебраў” – абазначаных пешаходных пераходаў.

Дзесьці былі падноўленыя старыя, але сям-там з’явіліся новыя, дзе іх раней ніколі не было. Скажам, блізу крамы “Родны кут”.

Варта аднак заўважыць, што тыя “зебры” з’яўляюцца выключна на дзвюх цэнтральных вуліцах горада. Хаця, напрыклад, з другога боку той жа крамы “Родны кут” ёсць перасячэнне з вуліцай імя Ткачэнкі. Ім карыстаюцца сотні пешаходаў з вуліцы імя Чарняхоўскага, у тым ліку школьнікі, што ідуць у СШ №2. Але ні знакаў “Пешаходны пераход”, ні “зебры” тут ніколі не было.

Яшчэ адна цікавая асаблівасць “зебрызацыі” заключаецца ў тым, што за адзін рабочы дзень у райцэнтры, як правіла, з’яўляецца не больш адной “зебры”. Ці то ў “Камунальніка” бракуе белай фарбы, ці то ім дадзена адпаведная ўстаноўка, не праяўляць асаблівую актыўнасць – невядома.

“Зебрызацыя” такімі тэмпамі скончыцца не хутка. І ці скончыцца ўвогуле. Бо фарба на праезную частку наносіцца такая, што ўжо назаўтра цяжка сказаць, калі яна была нанесена: учора або летась.

М.Васільеў

НАВІНЫ КУЛЬТУРЫ

ДРУГІ РАЁННЫ КОНКУРС ЮНЫХ ПІЯНІСТАЎ

13-га траўня адбыўся другі раённы конкурс юных піяністаў на лепшае выкананне твораў беларускага аўтара. Конкурс, як і летась, праходзіў у трох узроставых групах.

У малодшай узроставай групе 1-е месца заняў Лукашэвіч Цімафей (выкладчыца Агейчанка Таццяна). 2-е і 3-е месцы не прысуджаліся.

У сярэдняй узроставай групе 1-е месца атрымала Бурнейка Ксенія (выкладчыца Бондар Наталля). Яе ж выхавальніца Дрозд Алена заняла 2-е месца. Натрэцімесцы–Карась Марыя з Ульскага філіяла (выкладчыца Раткевіч Марына).

У старэйшай узроставай групе 1-е месца не прысуджалася. Другое месца раздзялілі Галавацкая Яўгенія (выкладчыца Агейчанка Таццяна) і Барадулька Святлана (выкладчыца Ушал Валянціна, Ульскі філіял). На трэцім месцы – Шарко Аляксандра з Астровенскай школы (выкладчыца Новікава Таццяна).

У параўнанні з мінулым годам колькасць ўдзельнікаў вырасла і склала 17 чалавек. Конкурс праходзіў на высокім музычным узроўні. Старшынёй журы была выкладчыца Віцебскага дзіцячага музычнага коледжа па класе фартэпіяна Шчамялёва Алена Валер’еўна. Конкурсы вяла Бондар Наталля. Як і летась, усе ўдзельнікі конкурса атрымалі граматы і шакаладкі.

Г.Станкевіч

НАВІНЫ СПОРТА

ВАЛЕЙБОЛ

Нядаўна ў Гародні адбыўся другі тур Алімпійскіх дзён па валейболе. У першым туры, які праводзіўся ў Магілёве ў канцы лютага, каманда віцяблян абыграла каманды Мінска, Брэста і Мінскай вобласці, саступіўшы толькі супернікам з Гародні.

Другі тур быў складаны, але ў выніку каманда Віцебскай вобласці, другім трэнерам якой з’яўляецца трэнер Бешанковіцкай ДЮСШ Аляксандр Анатольевіч Гаранін, заняла другое месца, прапусціўшы наперад гаспадароў.

За каманду Віцебскай вобласці выступалі два выхаванцы бешанковіцкага валейболу: Раман Пушнікаў і Арцём Мікалаеў.

Г.Станкевіч

ПАДЗЕІ ВА УКРАІНЕ

ХТО ВАЮЕ НА ДАНБАСЕ?

Ён прабыў у гарачай кропцы ўсяго адзін дзень. Раніцай атрымаў баявое заданне, днём выцягнуў з поля бою труп таварыша, ўвечары быў паранены і адправіўся ў шпіталь. Добраахвотнік, шахцёр з Луганска, радавы Нацыянальнай гвардыі Аляксандр Ганоўчанка распавёў Gordonua.com, хто і навошта на самай справе ваюе з украінскай арміяй.

Ваенна-медыцынскі клінічны цэнтр Паўночнага рэгіёну. Прасцей - Харкаўскі ваенны шпіталь. З пачатку антытэрарыстычнай аперацыі ў Данбасе сюды паступіла 38 параненых байцоў. У асноўным з агнястрэльнымі раненнямі рук і ног. Цяжкіх сюды не вязуць, аперыруюць у Ізюме.

Афіцэры і радавыя, добраахвотнікі Нацыянальнай гвардыі і байцы спецпадраздзяленняў мець зносіны з журналістамі не хочуць. Адны кажуць: маўляў, родныя не ў курсе, што паранены. Іншыя запэўніваюць, "свяціцца" ім па статуце нельга.

45- гадовы Аляксандр Ганоўчанка адзіны пацыент у аддзяленні, які не хавае ні прозвішча, ні асобы.

Скразное раненне пальца рукі. Закрануты косць. "Баліць, распухае, але лечыцца", - жартуе Ганоўчанка. Гэта адбылося ў Славянску некалькі дзён таму.

- Мы разбіралі барыкаду для праходу тэхнікі. Такая ў нас была баявая задача. Я адной рукой трымаў аўтамат, а другі адкідваў пакрышкі. Бачыце, да гэтага часу не магу рукі адмыць. І раптам бабах! Я не зразумеў спачатку, што адбылося. Падумаў, затворная рама па руцэ ўдарыла або зачапіўся за цвік ...

Аляксандр Ганоўчанка ніколі не быў вайскоўцам. Жыў у Луганску, працаваў у шахце. Машыніст горна - выемачных машын 6- га разраду. Праўда, у апошні час займаўся бізнесам - валодаў СТА. Пра сябе кажа: "Я выдатны механік і шыкоўны зваршчык". Некалькі месяцаў ён правёў у Кіеве, на Майдане.

- Як навошта? Затым, што немагчыма ж было пры гэтым крымінальным рэжыме жыць. Працаваць. Вы ў любога бізнэсмэна спытаеце, навошта ён там стаяў? Каб з яго перасталі хабару патрабаваць і выцісkаць заробленае.

Майдан Ганоўчанка згадвае цёпла. У прамым і пераносным сэнсе.

- На Грушэўскага я ў баях не ўдзельнічаў. Ну, з-за ўзросту. Мне хлопцы кажуць: "Ты давай тут сядзі ў намёце, печку тапі". Я быў дзяжурным па намёце. Мая справа была - цяпло захоўваць.

Наступіла цяпло натуральнае. А ў некаторых рэгіёнах Украіны нават "спёка". У сувязі з чым былы "дзяжурны па намёце" адправіўся добраахвотнікам у войска.

- Што я бачыў на гэтай вайне? Я бачыў бабку, застрэленую ў патыліцу, у якой завушніцы вырваныя з вушэй.

Бачыў, як спыняюць грузавік з прадуктамі, выварочваюць яго, рабуюць. Сярод белага дня ў Славянску. Хто гэта робіць? Звычайныя бандыты. Якія яны да чорта сепаратысты? Ім тая Расія нахрэн не патрэбна.

Каб зразумець, хто ваюе на Данбасе, трэба жыць на Данбасе. Трэба мець уяўленне аб тым, што такое Луганск, Славянск і гэтак далей. Я вам растлумачу.

З 90- х гадоў у Луганскай вобласці фармавалася ідэалогія зладзейскай улады. Вертыкаль такая: мясцовыя дэпутаты, міліцыя і крымінал. А крымінал там - кожны другі. Зайдзіце ў любую турму. Хто сядзіць? Луганская, Данецкая вобласці. За што сядзіць? Ды хоць за тазік алюмініевы. Ён выйшаў, ён ужо крымінальны элемент. Чым ён далей будзе займацца? Вядома "бізнэсам " у двукоссі. І ўмовы простыя: хочаш наркотой гандляваць - гандлюй, хочаш зброяй - калі ласка. Галоўнае - мянтам і чыноўнікам адшпільвай долю.

Гэта раз. Другое: вугаль. Незаконная здабыча і гандаль. Вугаль - антрацыт, чулі пра такое? Вышэйшая якасць, заляганне з выхадам на паверхню. Капай - не хачу. Свабодная кантрабанда. ЗІЛамі ў Растоўскую вобласць вазілі. Пастаўкі наладжаны, з мытняй дамоўлена. У кожнага свая доля. Гэта сістэма, разумееце? Гэта дзяржава ў дзяржаве. І яны за гэту сваю "дзяржаву" будуць змагацца. Не за Расею, не за Пуціна. А за магчымасць жыць так, як яны прывыклі жыць. Па-за законам.

Вось гэтыя людзі і ёсць асноўныя баевікі і экстрэмісты. Гэта асабіста маё меркаванне.

Акрамя таго, у расейцаў там свае інтарэсы. Звязаныя з тым жа крымінальным бізнесам. Наркотыкі, зброя, прастытуткі. Там таксама свае каналы, трафік. Адкуль у Славянску чачэнскія баевікі? Усё па тых жа прычынах. Яны там абараняюць свае інтарэсы. І ад кармушкі так проста не адмовяцца.

А Пуцін ... Пуцін свой Крым атрымаў. І будуе там газаправод. Трубу гэтую ён будзе абараняць, а Данбас яму не патрэбны. Я так лічу".

- Цяпер глядзіце, ёсць яшчэ адна катэгорыя людзей. Не тыя, якія ў нас страляюць, а тыя якія не даюць нам адстрэльвацца. Тлумачу:

Вось Славянск. Ляжаць пакрышкі - тыпу барыкада. За пакрышкамі стаяць людзі - тыпу мірныя жыхары. За імі - баевікі. Мы спрабуем разабраць гэтыя барыкады, людзі нас не падпускаюць. Крычаць, лаюцца, перашкаджаюць. Кідаем туды слёзатачывы газ, каб яны адышлі. Ну не страляць жа па цётухнах?! Адтуль, з-за спін "мірных жыхароў", у адказ ляцяць "кактэйлі Молатава". Мы ў такім выпадку маем права на агонь у адказ. Але я, напрыклад, не магу стрэліць у чалавека, я змог толькі пад ногі ...

Гэтыя людзі, калі прыглядзецца, іх можна і ў іншых гарадах ўбачыць. Гэта адмысловыя людзі. Так званы жывы шчыт.

Але большасць - гэта рэальныя мірныя жыхары. Яны жудасна стаміліся і заблыталіся. Хто свае? Хто чужыя? Ну, скажам, многія сумняваліся ў легітымнасьці новай улады. Я апошнім часам заўважаю, што паволі людзі пачынаюць разумець - мы прыехалі абараняць іх. Ад рабаванняў, ад крыміналу…

АБ’ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі “Крывінку”, то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamnikat.org/kryvinka.html каталагу “Пэрыёдыка” для далейшага выкарыстання яшчэ да з’яўлення газеты на паперы.

НАШ КІРАЎНІК

РЫКАШЭТ. ШЧЫРАСЬЦЬ ЛУКАШЭНКІ

Інтэрвію Лукашэнкі замежным мэдыям заўсёды цікавыя. Бо, у адрозьненьне ад прыдворных беларускіх журналістаў, замежнікі задаюць і вострыя пытаньні. І якім бы ні быў кіраўнік Беларусі выдатным маніпулятарам, ён усё роўна ў той ці іншай форме прагаворваецца. І выяўляецца сапраўдны Лукашэнка, без афіцыёзнага флёру. Ягонае інтэрвію Ксеніі Сабчак — якраз з гэтага шэрагу.

Ужо шмат разоў Лукашэнка падчас афіцыйных сустрэч дэкляраваў палітычную падтрымку Расеі ў яе цяперашнім канфлікце з Украінай і Захадам. А вось у згаданым інтэрвію ён даволі адкрыта выказвае нязгоду з пазыцыяй РФ адносна ўкраінскага крызісу. Насуперак расейскім тэлеканалам кіраўнік Беларусі кажа, што рэфэрэндумы ў Данецкай і Луганскай абласьцях з гледзішча права нікчэмныя. Прызнае ролю «зялёных чалавечкаў» у Крыме і на паўднёвым усходзе Ўкраіны. А заявы пра тое, што Пуціну ва Ўкраіне рабіць няма чаго, «яго туды ніхто ня клікаў, там яго ніхто не чакае», парада Расеі разабрацца «з тымі землямі, якія ў вас ёсьць», увогуле маглі б належаць нейкаму ўкраінскаму патрыёту.

Лукашэнка каторы ўжо раз выказвае свае асьцярогі адносна расейскай пагрозы Беларусі. Хоць і кідае мімаходзь сваю дзяжурную фразу, што «ў Беларусі няма тых глыбінных працэсаў, якія адбываліся на Ўкраіне», аднак прагаворвае сваё патаемнае адчуваньне небясьпекі: «Хто б ні прыйшоў на беларускую зямлю, я буду ваяваць. Нават калі гэта будзе Пуцін».

Ну, і, вядома, улюбёная тэма Лукашэнкі падчас усіх інтэрвію расейскім мэдыям: у Беларусі лепш, чым у Расеі, а беларускі прэзыдэнт нашмат лепшы за расейскага. РФ не захацела аб'ядноўвацца зь Беларусьсю, бо спужалася, што Лукашэнка захопіць шапку Манамаха. У Расеі ўлада выкарыстоўваецца самі ведаеце дзеля чаго, а ў Беларусі — дзеля служэньня народу.

І да апазыцыі Лукашэнка ставіцца лепш, чым Пуцін. Маўляў, я не пасадзіў бы Навальнага ў турму. І калі Сабчак адразу ўзгадала беларускіх палітвязьняў, то прэзыдэнт Беларусі, як ён лічыць, лёгка адбіўся: «А ня трэба было кайлом дзьверы ўраду біць».

І нават у асабістым жыцьці беларускі лідэр мае перавагу перад расейскім. Вось Лукашэнку хапіла прыстойнасьці не разводзіцца з жонкай, а Пуціну — не. Гэта выглядае вельмі пікантна на тле адносін з Галінай Радзівонаўнай, але ён пашкадаваў «Люду» (былую жонку Пуціна). «Вы лічыце, што гэта вельмі сумленны і прыстойны ўчынак?.. Ведаеце, чаму Пуцін разьвёўся? Можа, гэтага хацеў іншы чалавек. Ня ведаю, дзяўчына ці жанчына. Націснуць на прэзыдэнта таксама можна», — з пагардай заявіў беларускі кіраўнік. І ўсім адразу стаў зразумелы сапраўды вобраз расейскага прэзыдэнта. Бо калі мужчына разводзіцца пад цiскам жанчыны, ён жа пад абцасам! Ну, вы ж самі разумееце, пра што тут казаць. Слабак, а яшчэ лідэр нацыі.

Традыцыйнае пытаньне замежных журналістаў: «Як вы ўяўляеце сабе, у прынцыпе, сваю адстаўку? Як вы гэта бачыце? Вы думалі пра гэта?» — спытала Ксенія Сабчак. І атрымала цудоўны і незраўнаны па шчырасьці адказ: «Ну, калі я не змагу працаваць і буду ў сваім розуме... Разумееце, я нямоглы чалавек, але галава „кеміць". Я пайду ў адстаўку сам. Гэта значыць, калі я па стане здароўя не змагу. І другое — калі народ прагаласуе за іншага».

Заўважце, дзяжурную фразу пра народ ён узгадаў толькі ў канцы, схамянуўшыся, што інакш няёмка. А першая рэакцыя на лёсавырашальнае пытаньне была спантанная. Толькі калі стану нямоглым! Гэтак нааўтамаце, наўзроўні падсьвядомасьці адказваюць людзі, калі іх разбудзяць ноччу падчас глыбокага сну. Уважліва слухайце Лукашэнку, усе свае намеры і патаемныя думкі ён прагаворвае.

Самым непрыемным і, магчыма, нечаканым момантам інтэрвію стала пытаньне не пра пахаваньне, а пра дзяўчат, якія акружаюць Лукашэнку на ўрачыстых цырымоніях. Ён трохі разгубіўся, зьбіўся. Тлумачэньне было няўклюднае і недарэчнае: «Я ніколі на ніводным мерапрыемстве не сяджу з намыленай пысай сярод чыноўнікаў... Заўсёды дзяўчаткі... З аднаго боку сын маленькі, з другога — дзяўчынка... У нас у службе дзелавога пратаколу ёсьць некалькі дзяўчат, яны вельмі прыгожыя. І калі я дзесьці там сяджу, кажуць — Аляксандар Рыгоравіч, я з вамі сяду».

Так жыва ўяўляеш сытуацыю, як дзяўчаты з пратакольнай службы прарываюцца да прэзыдэнта, каб сесьці побач. Тут цікавая такая акалічнасьць. Лукашэнка чамусьці думае, што прысутнасьць каля яго прыгожых дзяўчат на тэлеэкране робіць яго больш папулярным, малодзіць, дадае нешта станоўчае да ягонага чалавечага вобразу.

«Што тычыцца Дашкі (Дар'я Шманай. — Аўт.), пра якую гаворка ішла, дык я яе два гады ведаю. Вельмі прыстойная дзяўчына. Калі б у мяне такая была дзяўчына. Гэта вышэй за дах», — замілавана сказаў Лукашэнка. І тут зьнікае прэзыдэнт і зьяўляецца яшчэ не стары мужчына.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

ТРАГІЧНАЯ ПРАЎДА

ПРА ТАКУЮ ВАЙНУ НАМ НЕ РАСПАВЯДАЛІ...

У 1949 годзе, перад святкаваннем 70- гадовага юбілею Сталіна, у былым СССР былі расстраляныя франтавікі інваліды ВАВ. Частку іх расстралялі, частку павезлі на далёкія астравы Поўначы і ў глухія куты Валаама - лагера інвалідаў Другой сусветнай вайны.

Ён быў размешчаны на востраве Валаам (у паўночнай частцы Ладажскага возера), куды пасля Другой сусветнай вайны ў 1950-1984 звозілі інвалідаў вайны. Заснаваны па ўказе Вярхоўнага савета Карэла- Фінскай ССР у 1950 годзе. Знаходзіўся ў былых манастырскіх памяшканнях. І тут размясцілі Дом інвалідаў вайны і працы. Навошта такая ўвага няшчасным інвалідам Вайны? Чаму на востраве, а не на мацерыку? А ўстанова была яшчэ тая ...

А выявілася, лепш бы без такой пільнай увагі да персонаў, якія занадта намазолілі вочы савецкаму народу - пераможцу - сотні тысяч інвалідаў: бязрукіх, безногіх, непрыкаяных, якія зарабляюць жабрацтвам па вакзалах, у цягніках, на вуліцах ... Грудзі ў ордэнах, а ён каля булачнай міласціну просіць. Пазбавіцца ад іх, у што б там ні стала пазбавіцца, вырашыў урад СССР. Выхад знайшлі – на выспы: з вачэй далоў - з сэрца прэч. На працягу некалькіх месяцаў краіна -пераможца ачысціла свае вуліцы ад гэтай «ганьбы»!

Іх збіралі за адну ноч з усяго горада адмысловымі нарадамі міліцыі і дзяржбяспекі, адвозілі на чыгуначныя станцыі, грузілі ў цяплушкі тыпу ЗК і адпраўлялі ў гэтыя самыя «дамы-інтэрнаты». У іх адбіралі пашпарты і салдацкія кніжкі - фактычна іх пераводзілі ў статус ЗК.Как распавядаюць тыя, хто яшчэ памятае тыя часы, першая партыя пасяленцаў у новым доме складалася з 500 чалавек. Гэта былі розныя інваліды - без рук, без ног, аслеплыя і глухія. Прывезлі і самых цяжкіх, т.зв. «самавараў» - франтавікоў, якія страцілі і рукі, і ногі. У людзей адабралі пашпарты і салдацкія кніжкі, фактычна перавеўшы іх на становішча зняволеных.

Гэта цяпер на іх магілах стаяць крыжы, пастаўленыя два дзесяткі гадоў таму манахамі, а тады інвалідаў хавалі безыменнымі, пад калкамі і таблічкай з нумарам. Так, як хаваюць злачынцаў. А ад многіх і магіл не засталося - зарастае зямля травой, ужо і пагорачкаў не відаць, знікаюць могілкі бясследна.

На франтах «Вялікай Айчыннай» вайны загінула 28.540.000 байцоў, камандзіраў і мірных грамадзян.

Паранена 46.250.000.

Вярнуліся дадому з разбітымі чарапамі 775 тысяч франтавікоў.

Аднавокіх 155 тысяч.

Сляпых 54 тысячы.

З знявечанымі тварамі 501 342.

З адарванымі палавымі органамі 28 648.

Аднарукіх 3 мільёны 147 000.

Бязрукіх 110 000.

Аднаногіх 3 255 000.

Безногіх 1 121 000.

З часткова адарванымі рукамі і нагамі 418 905.

Так званых «самавараў», бязрукіх і бязногіх – 85 942.

ДЭМАКРАТЫЧНЫ РУХ

ІМЯ КАНДЫДАТА

Рух "За свабоду" плануе вылучыць свайго кандыдата на будучыя прэзідэнцкія выбары. Пры гэтым Рух выказвае падтрымку адзінаму кандыдату ад дэмакратычных сілаў і будзе галасаваць за прынацце гэтай працэдуры пасля таго, як прапановы арганізацый будуць улічаны іншымі дэмакратычнымі сіламі, кажа намеснік старшыні Руху "За свабоду" Алесь Лагвінец.

«Рух "За Свабоду" таксама вызначыўся з тым, што ў ягоным інтарэсе мець свайго кандыдата. І да 15 ліпеня гэтага года, значыць, праз два месяцы, Рух абвесціць пра свайго кандыдата, назаве імя гэтага кандыдата», - сказаў Алесь Лагвінец Радыё «Рацыя».

Як сказаў Алесь Лагвінец, на пасяджанні рады «праводзілася закрытае рэйтынгавае абмеркаванне, хто можа быць кандыдатам ад руху. «Пакуль мы не ведаем вынікаў у спіс для галасавання былі ўключаны розныя прозвішчы, у тым ліку кіраўніцтва Руху "За свабоду"», - дадаў Лагвінец.

Рух "За свабоду" на радзе выступіў за выпрацоўку адзінай стратэгіі дэмакратычных сілаў і абранне адзінага альтэрнатыўнага кандыдата ў прэзідэнты. Прапанаваная працэдура Кангрэсу дэмакратычных сілаў для абрання "адзінага" прымальная, але некаторыя моманты патрабуюць карэктыроўкі, сказаў Радыё «Рацыя» першы намеснік старшыні Руху "За свабоду" Юрась Губарэвіч.

«Мы лічым, што ў інтарэсах усёй дэмакратычнай супольнасці як мага раней вызначыцца з асобай адзінага кандыдата. Аднак нельга разглядаць працэдуру як самамэту, і вылучэнне такой асобы без адрыву ад агульнай стратэгіі дзейнасці дэмакратычных сілаў на прэзідэнцкія выбары, перадусім галоўным і самым важным элементам гэтай стратэгіі мусіць быць атрыманне падтрымкі большасці грамадзян Беларусі», - падкрэсліў Губарэвіч.

Без такой рэальнай падтрымкі грамадзянаў поспех апазіцыі немагчымы. І ні плошчы, ні абскарджанне ў судах не дапамогуць забяспечыць ці ўтрымаць гэтую перамогу, - кажа Юрась Губарэвіч.

Палітык падкрэсліў важнасць асобы адзінага кандыдата. "Адзіным павінен быць чалавекам праеўрапейскіх і прабеларускіх поглядаў. Гэты момант набыў асаблівую важнасць пасля падзеяў ва Украіне" - лічыць Юрась Губарэвіч.

НАША РАЗВІЦЦЁ

КНУТ И ПРЯНИК

Одно дело — делить растущий объем административной ренты, и совсем другое — сжимающийся подобно шагреневой коже. Эту стадию в истории белорусского государства мы сегодня и наблюдаем.

Независимость страны — наша главная ценность, подчеркивает Александр Лукашенко. В его недавнем послании народу и парламенту выделено три условия ее сохранения.

Во-первых, это единство народа Беларуси; во-вторых, извлечение уроков из своих ошибок и ошибок соседей; в-третьих, ясный проект будущего страны, способный воодушевить и объединить как старшее, так и молодое поколение.

При этом раздел, посвященный проекту будущего, в послании-2014 (как и во всех предыдущих) отсутствует. Если не считать общих слов, что белорусы уверенно смотрят в будущее и движутся по направлению к нему правильным курсом.

Так ли это на самом деле, мы можем оценить с помощью индекса ожиданий (ИО) и индекса правильности курса (ИПК), ежеквартально рассчитываемых социологами НИСЭПИ.

С конца марта 2011 года (после первой девальвации белорусского рубля) ИО держится в отрицательной зоне (таблица 1). Следовательно, доля оптимистов, уверенно смотрящих в будущее, в Беларуси меньше доли пессимистов, такой уверенности не проявляющих.

В марте текущего года относительно декабря прошлого года ИО увеличился на 21 пункт, но остался отрицательным. Положительная же динамика — результат шовинистической эйфории, охватившей часть белорусского общества в связи с «присоединением» Крыма к России. Долго эта эйфория не продержится. Повседневные заботы вернут белорусов в их привычное состояние.

ИПК за последние три месяца увеличился на 18 пунктов под влиянием той же причины, что и ИО.

Верят в правильность курса развития страны сегодня 40% белорусов, и эта вера не предусматривает понимания направления развития. Светлое будущее, в представлении «большинства», есть калька с настоящего, но с гарантией более высокого уровня потребления.

Духовность в долларовом эквиваленте

Будущее Беларуси Александр Лукашенко напрямую связывает с духовным здоровьем нации, «которое вместе с высокими моральными принципами, патриотизмом, активной гражданской позицией составляют основу нашего общества, гарантируют его устойчивость и являются главным источником его развития» (доклад на идеологическом совещании, март 2003 года).

Духовное здоровье белорусской нации, с точки зрения властей, постоянно находится под угрозой. В качестве основного источника угроз выступают неолиберальные, западные ценности.

При этом Лукашенко демонстрирует яркий пример долларизации мышления. Центральным элементом картины будущего, которую глава государства набрасывал широкими мазками на Всебелорусских народных собраниях, являлась средняя зарплата в долларовом эквиваленте.

Ограничусь одной цитатой (декабрь 2010 года): «Однако и в этих условиях мы, как и договаривались, к концу 2010 года выходим на среднюю заплату 500 долларов США в целом по стране. <…> К 2015 году мы должны приблизить размеры заработной платы к тысяче долларов в эквиваленте. Это самые высокие в нашей истории темпы роста зарплаты и доходов населения».

Выполнение договора «к концу 2010 года» было достигнуто за счет диспропорций в экономике. В результате за неполный год уровень зарплатоемкости белорусского ВВП (отношение общей суммы начисленной зарплаты к ВВП) увеличился на 10 процентных пунктов. По этому показателю Беларусь вышла на второе место в Европе, пропустив вперед лишь Швейцарию. Результат в виде трехзначной инфляции и трехкратной девальвации не заставил себя долго ждать.

Номенклатуру сцементируют страхом

Обосновывать правильность курса ростом заработной платы в долларовом эквиваленте и рисовать картину будущего с помощью американской «зелени» было удобно на стадии экономического роста. В декабре 2010 года с трибуны Всебелорусского народного собрания новая экономическая реальность автором белорусской модели еще не просматривалась. Отсюда его обещание «приблизить размеры заработной платы к тысяче долларов в эквиваленте» к концу 2015 года.

Сегодня о своем главном обязательстве Лукашенко предпочитает не вспоминать. Послание-2014 в этом смысле не стало исключением. Но природа не терпит пустоты. И она постепенно заполняется. В качестве основного наполнителя выступают репрессии.

В «государстве для народа» механизм репрессий против маргинальных (с точки зрения государства) социальных групп отработан до мелочей. Ожидать особых инноваций тут не приходится. Но в качестве слабого звена, способного подорвать стабильность в стране, Лукашенко воспринимает сегодня бюрократию, включая ее высший уровень.

Напомню второе условие сохранения независимости страны: извлечение уроков из своих ошибок и ошибок соседей.

О роли «тотальной коррупции» в украинских событиях сказано немало, в том числе и главным белорусским борцом с коррупцией. Но что-то я не припомню публичных оценок ближайшего окружения Виктора Януковича, которое его фактически сдало. Это, впрочем, не означает, что Лукашенко не сделал для себя выводов.

Отмечу: главным (далеко не единственным) объектом сталинских репрессий была номенклатура. Ее готовность беспрекословно выполнять любые приказы являлась обязательным условием сохранения власти «вождя народов».

Для каждого исторического времени характерно свое оптимальное соотношение политики кнута и пряника. Понятно, что при строительстве социализма в отдельно взятой стране Сталин предпочитал кнут. Но в условиях открытой экономики возможности авторитарного лидера размахивать кнутом ограниченны. Тем не менее, они не сведены к нулю.

Согласно нобелевскому лауреату Дугласу Норту, государство является организацией организаций. Последние создаются группами элит для извлечения административной ренты. Этим почтенным занятием эффективней заниматься вместе, что не снимает проблемы дележа административной ренты по справедливости. Для этого и требуется верховный арбитр.

Но одно дело — делить растущий объем административной ренты, и совсем другое — сжимающийся подобно шагреневой коже. Эту стадию в истории организации организаций элитных групп в Беларуси мы сегодня и наблюдаем. Без усиления роли кнута ее не преодолеть.

Декрет, который в ближайшее время планирует подписать Лукашенко, предоставит ему возможность возбуждать уголовные дела против руководителей любого уровня не за нарушения законов, а за провалы в работе. С чем я руководителей всех уровней и поздравляю. Поводов смотреть в будущее с оптимизмом в ближайшее время у них прибавится.

Сергей Николюк
БЕЛАПАН

ГІСТОРЫЯ

АДКУЛЬ ПАЙШЛА ГЕОРГІЕЎСКАЯ СТУЖКА

Яе масавае распаўсюджванне пачалося пры Пуціну. Для чаго? Савецкі сцяг? Але ніхто не хоча вяртацца ў «савок». Расійскі трыкалор? Але ён чужы іншым народам. Для адраджэння новай імперыі патрэбны быў сімвал.

Раздача стужак пачалася ў 2005-м

А што аб'ядноўвае народы былой імперыі? Каб не талоны на мяса, не Гулаг, не разбураныя цэрквы? Так, супольная перамога над нацызмам.

«Фашысты будучыні будуць называць сябе антыфашыстамі», — пісаў Чэрчыль. Так і сталася.

Акцыю «Георгіеўская стужка» распачала ў 2005-м, на другім годзе другога тэрміна Пуціна, расійская арганізацыя «Студэнцкая абшчына» пры падтрымцы ўрада Масквы і РІА «Новости». З тых часоў масавая раздача стужак праводзіцца штогод амаль на ўсёй тэрыторыі былога СССР. Таксама стужкі рассылаюцца ва ўсе расійскія пасольствы — таму геаграфія стужак ахоплівае практычна ўвесь зямны шар.

Паласаты легіён

У апошнія гады перад Днём Перамогі і ў Беларусі з'яўляецца шмат чорна-жоўтых георгіеўскіх стужак. Іх чапляюць на аўтамабілі і нават на ашыйнікі сабак. Бо стужкі масава раздаюць — на вуліцах, у крамах, на аўтазапраўках.

Чаму георгіеўская?

Насамрэч, георгіеўская стужка мае вельмі ўскоснае дачыненне да Другой сусветнай вайны.

Георгіеўская стужка называецца так, бо служыла стужкай да ордэна Святога Георгія, заснаванага ў 1769 годзе Кацярынай ІІ. Ордэн быў найвышэйшай вайсковай узнагародай Расійскай Імперыі, але быў скасаваны саветамі ў 1917 годзе і адноўлены ў Расіі ў 1992-м.

Яна вярнулася на вайсковыя ўзнагароды ў 1943 годзе ў якасці ленты да ордэна Славы.

У 1945-м такая самая стужка з'явілася на медалі «За перамогу над Германіяй у Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг.» (амаль 15 мільёнаў узнагароджаных). Аднак стужка мела іншую назву — «гвардзейская».

Трыумфальнае вяртанне

Гвардзейская стужка выкарыстоўвалася ў СССР у асноўным для святочнага дэкору. Яе можна сустрэць на савецкіх паштоўках розных гадоў. Але «георгіеўскай» — адкрытая адсылка да імперскай гісторыі — яе тады ніхто не называў.

Памылка ці не?

Чаму «ўваскрэсла» георгіеўская, а не гвардзейская стужка, не могуць уцямна патлумачыць нават арганізатары акцыі. Супрацоўніца расійскай грамадскай кампаніі «Георгіеўская стужка» Алена (якая, на жаль, адмовілася назваць сваё прозвішча) расплывіста тлумачыла, што чорна-залатая стужка спрадвечна называлася георгіеўскай.

Заўвагі пра адмену ордэна Святога Георгія ў 1917 годзе і карэктнасць прымянення тэрміна «гвардзейская стужка» ў дачыненні да перыяду ВАВ раздражнілі Алену: «Я не гісторык. Калі вам трэба нейкія гістарычныя факты, звярніцеся да гістарычнай літаратуры. Але ордэн Перамогі быў на георгіеўскай стужцы».

Алена мела на ўвазе найвышэйшы ордэн СССР «Перамога», якім узнагародзілі маршалаў, генералаў і генералісімуса. Але ж напраўдзе стужка ордэна «Перамога» была шасціколернай, і пераважаў чырвоны.

А вось ужо юбілейны медаль «60 гадоў Перамогі ў ВАВ 1941—1945», заснаваны ў адзін год з акцыяй «Георгіеўская стужка», мае выяву ордэна «Перамога» і гвардзейскую стужку на краях чырвонай калодкі.

Аданак наўрад ці назвы стужак ненаўмысна пераблыталі. У кодэксе акцыі «Георгіеўская стужка» напісана, што мэтай акцыі ёсць «стварэнне сімвала свята — Дня Перамогі».

Стужка замест сцяга

Такім чынам пуцінскі рэжым стварыў новы ўніверсальны сімвал. Ён нібыта мае дачыненне да вайны — у якой найбольшыя ахвяры панеслі, дарэчы, беларусы, украінцы, палякі і яўрэі, але ў той самы час ён мае адсылку і да часоў Расійскай Імперыі. Такі траянскі конь. Не ўсе тую задумку зразумелі.

Вешалі георгіеўскія стужкі — і вешалі. Мала хто надаваў таму палітычнае значэнне. Але тут здарыліся падзеі ва Украіне. Расія адхапіла Крым, а цяпер хоча яшчэ і Адэсу з Данецкам. І вось тут георгіеўская стужка стала знакам ідэнтыфікацыі баевікоў і сепаратыстаў.

Яна выйшла за межы святкавання Дня Перамогі і набыла новы сэнс.

Людзі, якія ўспаролі жывот дэпутату Рыбаку ў Горлаўцы і ўтапілі яго жыўцом, насілі такія стужкі. Людзі, якія адкрылі стральбу з карабінаў па ўкраінскай дэманстрацыі ў Адэсе 2 мая, у выніку чаго ўрэшце загінула 46 чалавек, — таксама. Ва ўкраінскіх дэсантнікаў і байцоў спецназа «Альфа» ў Славянску таксама стралялі людзі з георгіеўскімі стужкамі.

Пасля гэтага стужка перастала быць нейтральным сімвалам.

Кірыла Хілько
«Наша Ніва"

Падрабязна тут: «Георгиевская ленточка»: Адкуль, каму, за што www.svaboda.org/content/st-george-ribbon/25376626.html

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 29.05.2014 у 17.50
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.